

(New Statesman, 15.10. 2009)

Барак Обама, добитник Нобелове награде за мир 2009, планира да дода још један рат свом импресивном списку. Оружјима, као што су најновије ракете Hellfire („Ватра пакла“), које исисавају ваздух из плућа, његови људи у Авганистану рутински уништавају сватове, сељаке и грађевинске раднике. Према Уједињеним нацијама, под снагама савеза којим Обама руководи, и који по глави становништва одобрава свега 29\$ годишње за медицинску негу, годишње умире 338.000 авганистанске деце.

Свега неколико недеља по свом ступању на дужност, Обама је започео нови рат у Пакистану, што је узроковало да више од једног милиона људи избегне из својих домова. Претећи Ирану – за који је његов министар спољних послова Хилари Клинтон рекла да је спремна да га „збрише с лица земље“ – Обама је лагао да Иранци скривају једно „тајно нуклеарно постројење“, мада је знао да је оно већ било пријављено Међународној агенцији за нуклеарну енергију. У тајном договору са једином силом Средњег Истока која поседује нуклеарно наоружање, он је поткупио палестинске власти да не објаве извештај Уједињених нација о томе да је, у свом нападу на Газу, Израел извршио злочине против човечности. Ти злочини су били омогућени захваљујући америчком оружју чије је слање Обама пре своје инаугурације тајно одобрио.

Стари тест са псећом звиждаљком

Код куће, док је руководио новом врстом домаће репресије, овај човек мира је одобрио војни буџет који по висини превазилази било коју годину од краја Другог светског рата. У Питсбургу, током недавног сусрета Г-20 чији је домаћин био, милитаризована полиција је напала мирне демонстранте нечим што никада раније није било виђено на улицама Америке, а што се назива „акустичка направа великог домета“ (Long-Range Acoustic Device). Она је монтирана на куполу малог тенка и производи продорни писак, док се у свим правцима безобзирно испаљују сузавац и биберни гас. То је део новог арсенала „муниције за контролу гомила“ ("crowd-control munitions"), а испоручују је војни лиферанти – као што је Рејтеон (Raytheon) [\[1\]](#). У Обаминој „држави националне безбедности“ ("national security state") коју контролише Пентагон, концентрациони логор у Гвантанаму који је он обећао да затвори, остаје у функцији, а наставља се са „рендацијом“ ("rendition") [\[2\]](#), тајним убиствима и тортуром.

Најновији рат овог добитника Нобелове награде за мир је највећим делом тајан. Вашингтон је 15. јула коначно уобличио споразум са Колумбијом, којим САД добијају седам огромних војних база. Како је Асошијетед прес (Associated Press) објавио: „Основна идеја је да се од Колумбије направи регионално средиште за операције Пентагона... одакле ће скоро половина континента моћи да буде покривена летовима војних транспортера Ц-17 (С-17) без потребе за њиховим допуњавањем горивом у лету... што помаже у остваривању стратегије регионалног [војног] ангажовања.“

Преведено на обичан језик, Обама планира да „смота“ како независност и демократију које су, упркос свему, остварили народи Боливије, Венецуеле, Еквадора и Парагваја, тако и ону историјску регионалну сарадњу која одбацује концепт „сфере утицаја“ САД. Колумбијски режим, који подржава ескадроне смрти, и кога - што се људских права тиче, бије најгори глас у региону, добио је војну помоћ од САД која је мања по обиму једино од оне коју добија Израел. Британија јој пружа војну обуку. Под навођењем америчких војних сателита, паравојне снаге Колумбије се сада инфилтрирају у Венецуелу са циљем збацивања демократске владе Хуга Чавеза (Hugo Chávez), што 2002. године није успело Џорџу В. Бушу (George W Bush).

Обамин рат против мира и демократије у Латинској Америци је у стилу који он следи још од јунског државног удара против демократског председника Хондураса, Мануела Зелаје (Manuel Zelaya). Зелаја је подигао минималне плате, давао је субвенције ситним сељцима, смањивао је интересе на зајмове и смањивао сиромаштво. Планирао је да скрши фармацеутски монопол САД и да производи јефтине генеричке [\[3\]](#) лекове. Мада је тражио да се Зелаја врати на свој положај, Обама ипак одбија да осуди извођаче државног удара и да опозове америчког амбасадора, као и америчке трупе које обучавају хондураске снаге – а ове су одлучне да слома народни отпор. Зелаји је упорно одбијан састанак са Обамом, који је одобрио зајам илегалном режиму у износу од 164 милиона америчких долара од Међународног монетарног фонда (IMF). Порука свега овога је јасна и позната: Лупежи могу у корист САД да некажњено делају.

Обама, тај заводник из Чикага – преко Харварда – унајмљен је да поврати и обнови оно што се у целом свету назива „лидерством“. Одлука Комитета за Нобелове награде је нека врста отужног обрнутог расизма. Она је узвисила тог човека једино због тога што је и он припадник једне мањине – а то је привлачно за либералну осећајност, мада не и за авганистанску децу коју он убија. То ти је „Обамин позив“: доста личи на пиштаљку за псе – нечујна већини, али неодољива залуђенима и тупоглавцима. Џорџ Клуни (George Clooney) ће одушевљено: „Када Обама уђе у собу, зажелиш да га следиш - некуда, било куд.“

Екстреман и опасан

Велики представник „црног ослобођења“ (black liberation) Франц Фенон (Frantz Fanon) [\[4\]](#) је то схватио. У књизи „Потлачени овог света“ (*Wretched of the Earth*) [\[5\]](#)

описао је „посредника, чији задатак нема никакве везе са променом у држави: он се, једноставно састоји у томе да буде трансмисија између народа и једног разулареног, али маскираног капитализма“.

Услед тога што је у нашој медијској монокултури дебата постала толико приземна: Блер (Blair) или Браун (Brown); Браун или Камерон (Cameron) [\[6\]](#), пол или класа, могу се искористити као заматна оруђа пропаганде и скретања пажње с битног. Оно што је у Обаином случају од важности – како је Фенон већ у оној ранијој ери истакао – није „историјско“ узвишење тог посредника, него друштвена класа којој он служи. На крају крајева, Бушов најужи круг је био расно најразноврснији у читавој историји америчког председништва. Ту су били Кондолиза Рајс (Condoleezza Rice), Колин Пауел (Colin Powell), Кларенс Томас (Clarence Thomas)

[\[7\]](#), који су верно служили тој екстремној и опасној сили.

И Британија је доживела сопствену мистику сличну Обаиној. Свега дан по избору Блера, 1997. године, „Обсервер“ (*Observer*) [\[8\]](#) је прогнозирао да ће Блер установити „нове светске стандарде људских права“, док је „Гардијан“ (*Guardian*)

[\[9\]](#) славио „брзину која ће те оставити без даха када бране пукну“. Када је, прошлог новембра, Обама био изабран, Денис Мек Шејн

[\[10\]](#), посланик Доњег дома, обожавалац Блерових крвопролића, невољно нас је упозорио: „Док сам слушао тог момка, затворио сам очи – било је као да сам Тонија слушао. Овај ради исто што смо и ми радили 1997. године.“

Џон Ричард Пилџер (John Richard Pilger) је британски новинар аустралијског порекла – истраживач, и режисер документарних филмова. Двоструки је добитник британске награде „Новинар године“ (Journalist of the Year Award) и добитник награда за своје филмове. Као колумниста бројних гласила, познат по свом оштром, полемичком стилу. Карактерише га изјава: „Силе иза паравана мрзе новинаре који раде свој посао, који обарају параване, завирују иза њихових фасада, придижу каменице [како би испод њих оголили шкорпије]. Пребацивања моћника су одликовања новинарима.“ Харолд Пинтер је за њега рекао: „Он са непоколебљивом, челичном концентрацијом разоткрива чињенице и прљаве истине. Ја га поздрављам!“

„Њу Стејтсман“ (

New

Statesman

), у којем је ова колумна објављена, водећи је британски левичарски недељни магазин, који сматрају везаним за „Фабиен Сосајети“ (

Fabian

Society

),

британски интелектуални социјалдемократски покрет.

(Превод: **Василије Клефтакис**)

[1] **Рејтеон** ([Raytheon Company](#)), како сама о себи каже је светски „технолошки и иновацијски лидер“, специјализован за одбрану, унутрашњу безбедност и остале услуге влади широм света. (Прим. прев.)

[2] **Рендиција** (**Extraordinaryrendition and irregularrendition**): хватање и илегални прекогранични транспорт ухваћених лица у друге земље, у којима при испитивању осумњичених за тероризам није забрањена тортура. (Прим. прев.)

[3] **Генерички лекови**: Добри, испитани лекови који се већ дуже производе и продају, али којима је рок патента (у рукама мултинационалних фармацеутских компанија) истекао, па се сада могу слободно производити и јефтино продавати, услед чега ранији

поседник патента губи свој монопол и профит. (Прим. прев.)

[4] **Франц Фенон (Frantz Fanon, 1925-1961)**, психијатар и филозоф са Мартиника. У свом времену, од великог утицаја у постколонијалним истраживањима. Неки га сматрају једним од најистакнутијих мислилаца 20. века у области деколонизације и психопатологије колонизације. (Прим. прев.)

[5] **„Потлачени овог света“** (*Wretched of the Earth*, фр.: *Les damnés de la terre*). У тој књизи Фенон детаљно разматра ефекте употребе тортуре од стране француске војске на Алжирце (књига је била забрањена у Француској). (Прим. прев.)

[6] **Блер (Blair)**: донедавни првак Лабуристичке странке и председник британске владе;
Браун (Brown)
)
: садашњи првак Лабуристичке и странке и председник британске владе;
Камерон (Cameron)
)
: првак Конзервативне странке и вођа опозиције у Британији. (Прим. прев.)

[7] **Кондолиза Рајс (Condoleezza Rice)**: Бушов минстар спољних послова; **Колин Пауел (Colin Powell)**
(
:
пензионисани генерал („четири звезде“ – други по рангу генерал у америчкој армији) и први обојени амерички министар спољних послова (претходник Кондолизин);

Кларенс Томас (Clarence Thomas)
)
:
судија Врховног Суда (други „афроамериканац“ у историји тог суда). (Прим. прев.)

[8] **„Обсервер“ (Observer)** – британски недељник, специјализован за анализе и коментарисање унутрашње и спољне политике, парњак (исти издавач) дневника. (Прим.

прев.)

[9] „*Гардиан*“ (*Guardian*) – себе сматра водећим светским либералним гласником, а покрива области најновијих вести, бизниса, спорта и даје коментаре и анализе из тих области. (Прим. прев.)

[10] **Denis MacShane** (право име: **Denis Matyjaszek**), истакнути члан Лабуристичке странке, у неколико махова министар у Блеровим владама, као и маса његових лабуристичких колега дубоко уплетен у недавне скандале око злоупотреба наплате фактура у британском Доњем дому. (Прим. прев.)